

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio III. An Romualdus, casu quo frater Alexander moreretur sine filio,
relicta tamen filiâ, & sic in ipsum devolveretur dynastia, teneretur huic
filiæ Alexandri reddere illa 10. millia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

QUÆSTIO III.

An Romualdus, casu quo frater Alexander moreretur sine filio, relicta tamen filia, & sic in ipsum devolveretur dynastia, teneretur huic filia Alexandri reddere illa 10. milia florenorum, quæ à fratre Alexandro velut auctarium suæ portionis hereditaria accepit?

Rationes dubitandi.

Romualdum ad id totis viribus nitentur obligare nonnulli, quorum argumenta, quantum assequi mihi datum est, ferè sunt sequentia. 1. Nec Jus, nec æquitas Naturalis, concedit retinere id, quod quis sine titulo & causa accepit. l. 32. ff. de reb. cred. & ad id repetendum Jura salubriter tribuunt actionem, quæ vocatur *condictio sine causa*, l. 1. ff. de condict. sine caus. cui locus datur non solum tunc, quando statim initio defuit causa vel titulus accipiendi, vel postea, uti tamen credebatur, non evénit, sed etiam tunc, quando causa, quæ initio aderat, ex post rursus sublata est, & cessavit. l. 1. §. 2. ff. eod. Petrus Myler ad Struv. excrit. 18. th. 47. Atqui

in casu, quo Romualdus perveniret ad fideicommissum, seu ad dynastiam, in qua fratri natu majori à patre fuit substitutus indirecte, cessaret causa, propter quam accepit solutos sibi à fratre decies mille florenos in aliquam compensationem, utpote quos pater præcisè ideo ipsi solvi præcepit, quia carere debuit ac deinceps debeat, dynastiæ dominio & fructibus. Id quod ipse Romualdus agnovit, dum in litteris reveralibus post acceptam 1000. summam, & in data apocha scripsit, se nihil amplius velle prætere de dynastia: ergo, si contingeret eum pervenire ad dynastiam juxta substitutionem fideicommissariam in patris testamento factam, & non re-

si fueret accepta intuitu dynastiae sibi pro tunc crepta 10. millia florenorum, ea retineret sine causa & titulo.

2. Iniquum planè & contra omnem aequitatem foret, si Romualdo duplex commodum & fructus ex eadem dynastia obveniret, scilicet fructus hereditariae portionis 10000. florenorum, à fratre intuitu dynastiae sibi solutorum, & simul fructus fideicommissi ex eadem dynastia postmodum in se devoluta vel devolvenda: ergo, ne sequatur hoc absurdum & iniquitas, fructus hereditariae portionis, videlicet 10. millia, ob carentiam fideicommissariae dynastiae sibi soluta, à Romualdo restituenda sunt in casu, quo ex dispositione patris ipsi velut substituto obveniret dynastia.

3. Non solum aequitati, sed etiam Juribus repugnat, si quis rem semel venditam rursus occupare, & simul acceptum exinde pretium restituere.

Rationes decidendi.

Licet autem ista aliquam sorte apparentiam praesferant, minime tamen tam solida sunt, ut ab opposita opinione dimovere, aut in ea dubium me facere apta sint. Intrepidè ergo promanent, Romualdum ad praedicta

finere praesumeret, atque sic & rem & pretium habere. *per l. 17. §. ult. ff. commodati.* Atqui Romualdus, si pro casu, quo ad ipsum devolveretur dynastia vi testamenti paterni, non redderet accepta illa 10. millia, haberet rem venditam & simul pretium; siquidem illa 10. millia habuerunt rationem pretij pro cessa & quasi vendita fratri Alexandro dynastia integra, nam partem dynastiae sibi competentem quasi vendidit. Nec obstat, quòd hoc pretium videatur fuisse nimis modicum, cum dynastia ad minimum 10000. florenorum fuerit aestimatum; nam fratri natu minori non fuit debita pars aequalis, ut nempe splendor familiae magis conservaretur, si natu majori amplior obveniat hereditas in bonis immobilibus. Debet igitur Romualdus istud pretium 10000. florenorum, utpote pro casu, quo ipse consecutus fuerit dynastiam, indebite sibi solum restituere.

10000. filiae ab Alexandro relinquenda restituenda non teneri, si contigerit aliquando fratrem sine mascula prole defungi, & se ad dynastiam vocari. Imprimis enim illa 10000. obtinuit iustissimo titulo hereditatis tanquam auctarium suae por-

portionis hæreditariæ sibi relicta à patre, sicut frater Alexander obtinuit ipsam dynastiam ex eodem titulo, licet ille sub onere & nexu fideicommissi, ipse autem suam partem, sicut notabilissimè minorem, ita etiam sine onere & obligatione restituendi, sed absolute: sed, quod quis acquirit titulò hæreditatis sine onere restituendi, & absolute, illius statim plenum jus ac dominium absolutum, & non oneratum, acquirit. *l. 23. ff. de acquir. & amitt. possess.* & quidem irrevocabile; qui enim semel est hæres, semper manet hæres. *l. 88. ff. de hæredib. instit. l. 43. §. fin. ff. de vulg. & pupill. substit.* Inauditum verò est in Jure, & nullus Doctorum somniavit unquam, quòd quis rem suam, cujus plenum, absolutum, irrevocabile, & nullo ligatum vinculo dominium consecutus est, teneatur alteri restituere. Imò verò à contrario verum est, quòd, sicut talis res, cujus perfectum obtinet dominium, ab alio eriperetur vel subtraheretur, ea ipsi quantocyus restituenda foret; cum res clamet semper ad dominum. per *§. 2. Instit. de off. Jud.* & per notoria: nec res aliena sine iniustitia retineri possit, sed reddi debeat domino. *l. fin. de furt. c. 4. de R. J. in 6.*

Pro secundo pugnaret contra omnia Jura, & ipsam proprietatis naturam, si quis cogereretur rem jam aliunde suam, aut sibi indubitato debitam, exsoluto pretiò quasi emere; sed hoc eveniret, si Ro-

mualdus in casu; quo post mortem fratris mascula prole carentis conquireretur dynastiam, deberet reddere accepta illa 10000. Certum quippe est, quòd dynastia ex testamento paterno, & sic aliunde pro dicto eventu debita sit Romualdo, & statim post Alexandri sine mascula prole decedentis obitum fiat sua, & propria, saltem ad dies vite; reddito autem illorum 10000. florenorum indueret rationem pretij (licet non commensurati) quò rem aliunde sibi debitam, imò suam omnino factam, quasi emere deberet: ergo nullo Jure, nec proprietatis naturà permittente, exigi à Romualdo potest refusio dictorum 10000.

Pro tertio, quod probè notandum & profundè rimandum est, Romualdus dynastiam (si quando ad ipsum devolvatur) & illa 10000. non consequitur ex uno eodemque fonte & titulo, sed ex duplici: dynastiam quidem titulò substitutionis indirectæ tanquam proximus agnatus, illa 10000. autem consequitur titulò hæreditatis absolute tanquam filius & hæres: sed uterque hic titulus simul stare potest, & quilibet Romualdo tribuit peculiare jus ad id, quod ex quolibet ad ipsum defertur vel delatum est: portio hæreditaria, in qua continentur sæpius dicta 10000. & in quibus directè fuit institutus hæres, utique stare potest cum dynastia, in qua tantum fuit substitutus indirectè tanquam frater & proximus agnatus; cum

cum ipse pater in suo testamento sic ordinaverit, & pro certo eventu successivè conjunxerit. Portionem hæreditariam tribuit Romualdo tanquam filio absolute, ac sine hac conditione, nisi aliquando pervenerit ad dynastiam velut fideicommissum, imò nec ita tribuere potuit, cum filius sub conditione hæres institui nequeat. l. 10. ff. de condit. institut. ergo absolute ipsi semper manere debet præfata portio: e contra dynastiam tribuit Romualdo tanquam proximo agnato substituto in eventum, & sub conditione, si Alexander, natu major filius, mortem oppeteret sine mascula prole: quæ conditionata vocatio & substitutio utique non tollit alteram institutionem in 10. millibus absolutam. Quæso, si Alexander sine omni prole decederet, an putas, eum obligari ad reddenda sua 10000. à fratre accepta? at cui? an sorori suæ? non credo, quòd hoc dicas, omni fundamento destitutus: cur ergo obligare vis ad reddenda filie ab Alexandro restitue? nam, sicut ad illud prius nec pater ullo verbulo, nec Jura Romualdum adstringunt, ita & ad istud nec pater ullo verbulo nec Jura eum obligant.

Pro quarto. Ponamus, quòd Alexander cuidam extraneo hanc dynastiam fideicommissariam ven-

dat, vel quocunque alio titulo in extraneum transferat, postmodum verò sine filio decedat. Quia in hypothese Romualdus, cui frater non potuit intervertere jus succedendi ex voluntate patris fideicommittentis sibi competens & quæsitum, revocans dynastiam ad se non teneretur extraneo illi refundere pretium, sicut docent in Theoria & Praxi versatissimi DD. videlicet Jason, Alciatus, Parisius, Hondedæus, Cravetta, Decius, Schurfius, Fufarius, Mantica, Surdus, & alii apud Ferd. Christoph. Harprecht *conf. 48. n. 414.* Favent quoque Argentoratenses *vol. 1. conf. 94. & vol. 2. conf. 35.* non obstante, quòd succedens Romualdus & filius fideicommittentis & hæres sit. Videatur Ernestus Cothman *vol. 2. resp. 80. à n. 113.* ubi à refusione pretij absolvit expressè illum, qui postea jure sanguinis succedit. Quis ergo Romualdum obligabit ad alteri refundendam etiam portionem hæreditariam propriam, ad quam utique majus jus habet, quam emptor ad recuperandum pretium, quod expendit improvidè emendo bonum alteri obligatum nexu

fideicommissi
si?

Enervantur Rationes dubitandi.

AD 1. negatur *Minor*; nam causa & titulus, vi cuius suæ portionis hæreditariæ, cuius pars & auctarium erant quoque illa 10000. absolutum & irrevocabile dominium acquisivit, non cessaret, si postmodum superveniret alia causa & titulus ex substitutione, vi cuius tanquam proximus agnatus in eventum mortis Alexandri sine filio decedentis à patre vocatus est ad succedendum in dynastia, ad novam hæreditatem, scilicet ad fideicommissum. Certè, si Alexander moreretur absque omni prole, etiam filia; nemo utique diceret, Romualdum obligari ad alteri restituendam suam portionem hæreditariam 10000. florenorum, tanquam sine causa acceptam, & velut rem non suam, sorori vel causæ piæ relinquendam, cum huius obligationis nulla prorsus radix appareat: cur ergo teneatur suam portionem hæreditariam velut sine causa acceptam reddere filiaæ Alexandri, cum pariter nulla, sive ex Jure Natuali aut Positivo, sive ex iussione patris testatoris & fideicommittentis, appareat radix vel fundamentum? Portio hæreditaria debetur Romualdo tanquam filio hæredi, dynastia autem tanquam fideicommissario & pro-

ximo agnato, qui duo tituli sunt composibiles, & posterior priorem non tollit. Quæ filius hæres utique nihil potuit deinceps præterdere de dynastia, & huic præteritioni per suam apocham & litteras reversales renuntiavit in perpetuum: quæ fideicommissarius & proximus agnatus poterit in certa contingentia dynastiam, ad quam à patre per substitutionem vocatus habet jus conditionatè quæsitum, præterdere, & huic suo juri per illas reversales & apocham non renuntiavit.

In 2. fingitur iniquitas, ubi nulla est. Duplex ille fructus, hæreditatis & fideicommissi, duplici innitur titulo, & ideo uterque justus & æquitati consentaneus est. Seu: & hæreditariam portionem, & fideicommissariam dynastiam, quæ per accidens fortè ad Romualdum devolvetur, successivè consequitur Romualdus tanquam propriam duplici jure, illam jure institutionis velut hæres, istam jure substitutionis tanquam proximus agnatus. Ferè sicut Alexander suam portionem hæreditariam jure institutionis sine onere restituendi, dynastiam verò jure prælegati præpini-
quis cum onere restitutionis, si sine filio

filio decederet, acquirivit, & ex hoc duplici titulo fructus hæreditatis & simul fructus prælegati seu fideicommissi iuste & sine iniquitate percipit, ac deinceps, quamdiu vivet, percipiet: ac nemo est, qui audeat ab ipso exigere restitutionem suæ portionis hæreditariæ, quia simul obtinet Prælegatum & fideicommissum; cur ergo Romualdo non liceat fructus hæreditariæ portionis suæ & simul suo tempore fideicommissi percipere, & ipse teneatur restituere partem suæ portionis hæreditariæ, si contingeret fideicommissum ad ipsum devolvi? Porius iniquitas foret, si post hanc devolutionem ab ipso exigetur refusio 10000. florenorum, quæ sunt pars portionis hæreditariæ pleno jure, absolute, & irrevocabiliter acquisita, aut sicogeretur illorum 10000. velut alicujus pretij, refusione dynastiam aliunde suam effectam quasi emere. Cur Adversarij non etiam exigunt, ut restituar quoque reliquam portionem hæreditariam, sicut auctarium illius in 10000. consistens, casu quo perveniret ad dynastiam? nam etiam auctarium illud, tanquam filio superadditum, est portio hæreditaria, scilicet partialiter, atque ideo velut portio hæreditaria est consideranda & tractanda, adeoque non restituenda

Tertia supponit falsum, quasi Romualdus sæpius dicta 10000. accepisset tanquam pretium pro cessa & quasi vendita fratri dynastia: quomodo cedere vel alteri vendere pro pretio potuit dynastiam, quæ ad ipsum nunquam pertinuerat, cujus dominium, vel jus ullum nunquam habuit? Nimirum illa pecuniæ summa, Romualdo solvenda, velut onus à patre impositum est Alexandro in aliqualem compensationem & auctarium portionis hæreditariæ, quod respectivè fuit modicum, cum Alexandro tota dynastia 100000. æstimata obvenerit, licet ut fideicommissum tantum, cujus tamen fructus per totam vitam percipere, & si filium relinqueret, in hunc quoque transferre potuisset (nihil inde in Romualdum, nisi longiori ac incerta spe, redundante) scilicet ad augendum familiæ decus. Alexandro itaque dynastia obvénit non tanquam filio emptori, sed tanquam primogenito & hæredi fideicommissario, seu fiduciario: econtra Romualdo deinceps obvéniret tanquam substituto & proximo agnato, aut fideicommissario simpliciter tali, non autem ut quondam venditori, qui teneatur acceptum pretium restituere, postquam res seu fideicommissum ad ipsum devolvi contingeret.

